

KO TE

KAHITI O NIU TIRENI.

HE MEA TA I RUNGA I TE MANA O TE KAWANATANGA.

PONEKE, TAITE, OKETOPA 19, 1893.

Te Tari Whakahaere i nga Tikanga o te Ture,
Poneke, Oketopa 14, 1893.

TENEI te pukapuka i tuhia mai nei e Te Popi ki te Tari nei, he kupu whakatupato nana ki te tikanga a nga Maori, ki te hoko nui i etahi rongoa e hokona ana i nga toa, a ka panuitia nei kia mohio ai nga Maori.

NA TE HETERETINI,
Hekeretari.Te Tari Whakahaere i te Tikanga mo nga Kura Maori.
Poneke, Oketopa 14, 1893.

Kupu Whakaatu ki te Hekeretari o te Tari Whakahaere i nga Tikanga o te Ture.

Kua whakaaturia tikatia mai ki au, kei te hoko nui nga Maori i etahi wahi o te Koroni nei i etahi rongoa e hokona ana i nga toa, he whakaaro pea no ratou, i te mea e kaha ana te ngau o aua rongoa e tika ana aua tu rongoa hei rongoa i nga tini mate a te tangata.

Ki taku mahara me tuku he kupu whakaatu ki nga Maori o te Koroni nei kia mohio ai ratou, ka nui te tupato a nga Takuta Pakeha (kua mahia nei a ratou tau e whakaakona ana ratou ki te tukunga iho o nga rongoa kaha), ki te rongoa i te mate ki nga rongoa kaha e mohiotia nei e ratou te tikanga, me te iti hoki o ta ratou whangai i te tangata mate ki aua rongoa. A he nui hoki te pohehe o tenei tikanga, ara, te kai tonu i nga rongoa kaha e hokona ana i nga toa, a ma reira hoki ka pa hohoro ai he mate ki te tangata, ahakoa he tangata tino kaha ia tona tinana.

Heoi, ka laea te whakatakoto tenei hei ture, ara, he tikanga kuware te tikanga kai noa i te rongoa kahore nei e mohiotia ana he pehea ranei te ahua o nga rongoa i whakaurua nei ki roto, eugari i runga i te kupu tohutohu a tetahi tangata mohio, tupato hoki, katali ano ka tika te kai.

NA TE POPI.

(Ara te Tari Whakahaere i te Tikanga e pa ana ki nga Kararehe)

Poneke, Oketopa 17, 1893.

I TE mea kua oti te whakaatu mai ki te Tari nei, e mauria atu ana he rapeti i etahi wahi ki etahi wahi ke atu o te koroni tuku atu ai, tenei ka panuitia nei te 9 o nga Tekiona o "Te Ture Rapeti, 1890," he mea kia mohio ai te katoa ki te *whiu* mo te tuku noa i te rapeti.

NA TE RITITI,
JOHN D. RITCHIE,
Tino Kai-titiro Kararehe.

"TE TURE RAPETI, 1890."

9. Ko ia tangata ko ia tangata e tuku noa ana i te rapeti kia haere, e whakaae ana ranei kia tukua noatia he rapeti kia haere i roto i tetahi wahi o te koroni, ka mau atu ka whakae ranei kia mauria atu he rapeti ora i tetahi wahi ki tetahi wahi ke atu o te koroni tuku atu ai, ia tangata ranei kei a ia nei etahi rapeti ora i runga i nga tikanga kua kiia i runga ake nei, ka ahei i runga i te whakatau whakareere i te aroaro o tetahi Kai-whakawa Tuturu, o nga Tei Pi e rua ranei, kia whiua kia utu ia i te whaina kia kua e neke ake i te rima tekau nga pauna, te tuku atu ranei ki te whare-herehere mo tetahi wa kia kua e neke ake i te tekau-ma-rua nga marama.

Tono Pukapuka Whakamana Kai-whakahaere mo nga Taonga me nga Whenua.

Tari Kooti Whenua Maori,
Akarana, 12 Oketopa, 1893.

MO nga taonga, me nga whenua o TE WIRIHANA TAKA-ANINI, kua mate.

I runga i etahi pukapuka tono i tukua mai e Oriwia Takaanini me Andrew Anderson, kia whakaputaina atu he

pukapuka whakamana Kai-whakahaere mo nga mea kua whakahuatia i runga ake nei.

Na he panuitanga tenei ko nga tangata katoa e whakahe ana ki aua tono me tuku mai e ratou he pukapuka arai i aua tono ki te Tari o te Kai-Rehita o te Kooti Whenua Maori, i Akarana, i runga ano i te tikanga tuku pukapuka pera, me tuku mai aua pukapuka arai i roto i nga marama e rua i muri atu i te putanga o tenei *Kahiti*.

NA MOAPETI,
Kai-Rehita.

Tono Pukapuka Whakamana Kai-whakahaere mo tetahi Wira.

Tari Kooti Whenua Maori,
Kihipane, 9 Oketopa, 1893.

MO te wira o RIPEKA RONGONUIATAU, he wahine Maori, no Mangahanea, kua mate.

I runga i tetahi pukapuka tono i tukua mai e Hemi Wakarara kia whakaputaina atu he Pukapuka Whakamana

kai-whakahaere mo te wira kua whakahuatia i runga ake nei.

Na he panuitanga tenei ko nga tangata katoa e whakahe ana ki taua tono, me tuku mai e ratou he pukapuka arai i taua tono ki te Tari o te Kai-Rehita o te Kooti Whenua Maori, i Kihipane, i runga ano i te tikanga tuku pukapuka pera, me tuku mai aua pukapuka arai i roto i nga marama e rua i muri atu i te putanga o tenei *Kahiti*.

NA TIAKIHANA,
Kai-Rehita.

KOOTI WHENUA MAORI KI WAIPAWA, 28 O NGA RA O OKETOPA, 1893.

"Te Ture Kooti Whenua Maori 1886," me nga Ture Whakatikatika.

Tari Kooti Whenua Maori, Ponoke.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Kooti ki Waipawa, a te 28 o nga ra o Oketopa, 1893, ki te whakawa ki te uiui hoki i nga tikanga o nga tono e mau i te Kupu Apiti i raro nei, he mea tuku mai ki te Kai-Rehita, ki te uiui hoki i te tikanga o etahi atu mea e whakatakotoria tikatia mai ki te aroaro o te Kooti.

I tuhia i tenei te 18 o nga ra o Oketopa, 1893.

KUPU APITI.

NA ETIKA,
Kai-Rehita.

TONO WHAKATU RIWHI KI NGA PAANGA WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.	Te tangata kua mate.
1	Waitaoro (93-2465) Kaiwharawhara Nama 4	Te Kapo Raniera.
2	Whaitaoro Raniera Kaiwharawhara Nama 4	Ambia Hui Raniera.

KOOTI WHENUA MAORI KI HAWERA, A TE 14 O NGA RA O TIHEMA, 1893.

"Te Ture Kooti Whenua Maori, 1886," me nga Ture Whakatikatika.

Tari Kooti Whenua Maori, Ponoke.

HE Panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Kooti ki Hawera, a te 14 o nga ra o TiHEMA, 1893, ki te whakawa ki te uiui hoki i nga tikanga o nga tono e mau i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ki te kore te Kooti e tu a taua ra ka tu a muri tata iho ina watea etahi atu o ona raruraru.

I tuhia i tenei te 14 o nga ra o Oketopa, 1893.

KUPU APITI.

NA ETIKA,
Kai-Rehita.

TONO WHAKAWA WHEHEHE.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.
1	Taringa me etahi atu (93-3352) Hamua Rabui.

TONO WHAKATU RIWHI KI NGA PAANGA WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Te ingoa o te whenua.	Te tangata i mate.
1	Te Rama Papaka (93-3357) Mokoia	Pihau.
2	Te Pokeke (93-3379) Araukuuku	Tuwehe.
3	Kareko (93-3398) Ngatitu Poraka	Takinga.
4	Takiwi (93-3426) Araukuuku	Ngapuhi.

TONO KIA WHAKATURIA HE KAI-TIAKI.

Nama.	Kai-tono.	Nga ingoa o nga Tamariki.	Te ingoa o te whenua.
1	Teo Tipene (93-1598)	Hara Patara Rangiatea (he porangi)
2	Teo Tipene (93-1633)	Hohipene Tipene me Rera Arabeke. Tipene

“TE TURE (WHAKAMANA TAKE) WHENUA MAORI, 1892.”

He Panni Whakarite i te Kooti kia tu ki te uiui i raro i “Te Ture (Whakamana Take) Whenua Maori, 1892.”

I runga i te tikanga o “Te Ture (Whakamana Take) Whenua Maori, 1892,” me tetahi pukapuka tono i raro i taua Ture, he 55 te nama, a ko nga ritenga kua oti te whakamanu ki te Kupu Apiti i raro iho nei.

NA tenei ka whakaturia e ahau i runga i te tikanga o te mana kua takama mai ki ahau, ki te Tumuaki o te Kooti Whenua Maori, e te Ture kua kua ake nei, he Kooti ki Hawera, i roto i te Porowhiri Takiwa o Taranaki, a te Taite, te 14 o nga ra o Tihema, 1893, hei whakawa hei uiui hoki i te tono kua kua ake nei i runga aro i te ahua o nga ritenga kua whakaritea e te Ture kua kua i runga ake nei. Ko te kape o taua tono kua kua ake nei, e puare ana hei tirohiko, a i te Tari o te Kai-Rehita i Ponake.

I tuhia ki Ponake, i te 17 o nga ra o Oketopa, 1893.

H. P. REWI,
Tumuaki Kai-whakawa.

KUPU APITI.

Nama.	Te ingoa o te Kai-tono.	Ingoa o te whenua e pangia ana.	Te ahua o te Kereceme.
55	Hohopa Wirihaua	Hawera, Poraka I., Tekiona 57; Poraka II., Tekiona 6 (Tekiona 634 me Tekiona 635, Patea)	E ki ana te kai-tono kua riro i a Felix McGuire te paanga o Heke Pakeke, i roto i te poraka e kua nei.

Kua Nekhia te Kooti.

Tari Kooti Whenua Maori,
Ponake, 16 Oketopa, 1893.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ko te Kooti i panuitia nei ka tu ki Panuitana Nota, a te 20 o nga ra o Oketopa, 1893, kua whakamakehia mo tetahi atu ra, kahore ano kia whakaritea.

NA ETIKA,
Kai-Rehita.

Te Tari mo nga Tikanga o te Ture,
Ponake, 30 Hanaere, 1893.

HE whakaaturanga tenei kia mohiotia ai, i te mea kua whakakotahitua te Tari Maori me te Tari mo nga Tikanga o te Ture, ma

TE HETERETINI,

(C. J. A. Haseelden), te Hekeretari mo te Tari mo nga Tikanga o te Ture, e haina te nuinga o nga pukapuka e tuhia atu ana ki nga Maori, a ko nga pukapuka i tika nei kia tuhia mai ki te Tari Maori i mua, me tuku mai inaia nei ki a Te Heteretini; engari ia ko nga pukapuka mo nga take o whakahaere ana e etahi atu Tari, me tuhia atu ana ki ana Tari ano, a ma nga Hekeretari o ana Tari e tuhia atu i nga kupa whakahoki ki nga kai-tuhi mai.

NA TE KARIMANA,
Minita mo te Taha Maori.

PANUITANGA.

Te Tari mo nga Tikanga o te Ture,
Ponake, 2 Pepuere, 1893.

HE maha nga pupapuka a nga tangata Maori e tae mai ana ki te Tari nei, otira ko te ingoa kua o te kainga i tuhia ki roto, ko te ingoa nui o te takiwa kahore tena i tuhia ki roto, engari ki te tuhia mai te tangata Maori i tana pukapuka ki te Kawanatanga me tuhia te ingoa o tana kainga me te ingoa ano hoki o te poutapeta e tutata ana ki taua kainga ki roto ki tana pukapuka, mehemea ka peneitia ka haere tika atu te kupu whakahoki ki a ia.

NA TE HETERETINI.

“Ture (Whakamana Take) Whenua Maori, 1892.”

NOTEMEA kua whai mana te Kooti inaia nei ki te uiui i nga tikanga o nga tono whakawa take paanga ki te whenua i raro i te Ture i runga ake nei, he panuitanga tenei kia mohio te hunga katoa e whai tikanga ana ki nga keehi pera kua oti te perehi ki roto ki te Nama 51, o te Kahiti o Niu Tireni, o te 24 o nga ra o Nowema, 1892, kei te 420 o nga

wharangi, nga “Huarahi Whakahaere” kua oti te whaka takoto i raro i te Ture kua whakahuatia i runga ake nei.

Ko nga pukapuka tono katoa me nga moni utu kua oti te whakarite hei utunga, me tuku mai i te tuatahi tonu ki te Kai-Rehita o te Kooti Whenua Maori, i Ponake. Ko nga tangata e hiahia ana ki etahi kape o nga Huarahi Whakahaere me tono atu ki nga Kai-Rehita o te Kooti i nga takiwa o nga Kai-Rehita, kei a ratou hoki nga kape.

I tuhia i tenei te 29 o nga ra o Nowema, 1892.

NA H. P. REWI,
Tumuaki Kai-whakawa.

“TE TURE WHAKATAU RAHUI O TE TAI HAUAUU, 1892.”

KUPU whakatahi ki nga TANGATA MAORI no ratou te Whenua, ratou ko te Kai-tango Rihiri, kia moni a ratou tera ka tu he huihuinga ki te Whare-whakawa i Hawera, a te Mane, te 30 o nga ra o Oketopa, 1893, a te 10 o nga haora i te ata, hei whakarite i te utu roto mo tetahi Rihiri Hou ki a THOMAS ROBSON, o tetahi whenua e mohiotia ana ko Tekiona 14 o Poraka II., Hawera, e 38 nga eka i roto (nui ake, iti iho ranei), ara ko te whenua e mau na te whakaaturanga i roto i nga Rihiri kua rohitatia ki nga Nama 429 me 839.

KI a Kuru Taniwha Te Aio, me era atu tangata Maori no ratou tera pihhi whenua katoa i roto i te Takiwa Ruru o Hawera, e mohiotia ana ko Tekiona 14 o Poraka II., te ingoa, e 38 nga eka i roto (nui ake, iti iho ranei) i runga i te ruurite-nga, ara ko te whenua e mau na te whakaaturanga i roto i nga Rihiri kua rohitatia ki nga Nama 429 me 839, a ki a Thomas Robson, o Normandy, ano hoki, kai-mahi paamu te kai-tango Rihiri.

Notemea kua tuhia pukapuka whakatahi mai a Thomas Robson kua whakahuatia nei tona ingoa i runga ake nei, i raro i nga tikanga o te tau-waru o nga tekiona o “Te Ture Whakatahi Rahui o te Tai Hauauru, 1892,” whakatahi i tona hiahia kia riro i a ia he Rihiri Hou i raro i nga tikanga o taua tekiona, mo te whenua kua whakaturia i runga ake nei; a e whakaaro ana au e tika ana kia whakamana tana tono. Na, tenei ka whakaritea nei e au kia tuhe huihuinga i waenganui o taua Thomas Robson me nga tangata Maori katoa no ratou te whenua kua whakaturia i runga ake nei, hei whakarite i te utu roto kia moni mo taua whenua mo nga tau tuatahi e ma-te-tanga-tahi o te Rihiri Hou; a tenei kua whakaritea nei e au ko te Whare-whakawa i Hawera te kainga e tu ai, a ko te Mane, te 30 o nga ra o Oketopa, 1893, i te 10 o nga haora i te ata, te wa e tu ai tana huihuinga.

He mea tuhia i tenei te 4 o nga ra o Oketopa, 1893.

NA TE WAPUTANA,
J. K. WARBURTON,
Kai-tiaki mo te Katoa.

Nama 66.

PANUITANGA.

PEEKE TIAKI MONI I Nga POUTAPETA.

1. ETUWHIERA ana he Peeke Tiaki Moni i ia ra, i ia ra, mo te mahi Targo Moni mo te mahi Utu Moni hoki i te nuinga o nga Poutapeta Whakaputa Ota Moni i Niu Tireni, i roto i nga haora i whakahaerea ai te Mahi mo nga Ota Moni.

2. Timata mai i te 1 o nga ra o Hune, 1893, ko te Moni Hua e riro ana i te Kai-tuku Moni e £1 i roto i te £100 mo nga moni tae atu ki te £200 e tukua ana e ia ki te peeke pera takoto ai, ki te neke ake nga moni i tukua peratia e ia i te £200, tae atu ki te £500, ka neke iho te moni hua ki te £3 10s. i roto i te £100. Kaore e utua ana he moni hua mo nga moni i neke ake i te £500 o te kaute kotahiri.

3. E tino tau ana ki runga ki te Kawawatanga tonu te tikanga mo te utu hoioro i nga moni kua tukua o nga Kai-tuku Moni ki ana Peeke takoto ai.

4. Ka ahei te Kai-tuku Moni ki tetahi Peeke Tiaki Moni a te Poutapeta, ki te tuku moni ki etahi atu o nga Peeke pera i roo i taua Takiwa Poutapeta takoto ai, ka ahei ano hoki ia ki te tango mai i taua moni i roto i tetahi Peeke

Tiaki Moni i te Poutapeta i roto i te Takiwa na te marama ana hei tononga atu maha.

5. E Kore Rawa e Whakina nga ingoa o nga Kai-tuku Moni ki nga Peeke Tiaki Moni i nga Poutapeta, te nuinga ranei o nga moni i tukua atu e ratou ki te Peeke takoto ai.

6. Ka ahei nga Tamariki, ki te tuku moni ki te Peeke pera takoto ai, ka ahei ranei kia tukua he moni ki te Peeke i runga i a ratou ingoa. Ki te maha atu o ratou tau i te whitu nga tau ka pena ano te tikanga mo ratou me te tika-nga e whakahaerea atu ana ki te hunga kua pakeke; engari ia e kore nga tamariki pera e ahei te tango atu i aua moni kia tae ra ano o ratou tau ki te whitu nga tau.

7. Ka ahei kia whakawheratia he Kaute Tukunga Topu i runga i te ingoa o te hunga tokorua, maha atu ranei mo te taba ki a ratou, mehemea ehara ano ratou i te Kai-tuku Moni i runga i te tikanga iopu, motu-hake ranei.

8. Ko nga tono katoa e pa ana ki te tikanga whakahaere i te mahi o nga Peeke Tiaki Moni i nga Poutapeta, me nga utu ki aua tono, e puta utu kore ana i roto i te meera.

9. Ki te hiahia te tangata kia whakamaramatia atu etahi atu kupu mo runga i te mahi whakahaere i nga Peeke Tiaki Moni, ka taea tena te tono atu ki te Rangatira o tetahi Poutapeta, te tono atu ranei ki.

TE HEKERETARI,

I te Tino Poutapeta, I Poneke.

Te Tino Poutapeta, Poneke.

“TE TURE WHAKATAU RAHUI O TE TAI HAUAUURU, 1892.”

KUPU whakaatu ki nga TANGATA MAORI no ratou te WHENUA, ratou ko te KAITANGA RIHI, kia mohio ai ratou tera ka tu he huihuinga ki te WHARE-WHAKAWA, i HAWERA, a te TURE, te 31 o nga ra o OKETOPIA, 1893, a te 12 o nga haora i te ata, hei whakarite i te utu reti mo tetahi RIHI hou ki a JOSEPH BEST, o tetahi whenua e mohiotia ana ko Tekiona NGARE 18 o Poraka XIV. NGARE, e 200 nga eka i roto (mua ake, i iho ranei) ara ko te whenua e man na te whakaaturanga i roto i nga rihi kua rehitatia ki nga Nama 435 me 838.

Ki a Tukarangatai, Te Mira, Rahiri, Hurunga, Taro Waka, Rangimawe, Te Putaka, Mungo, Te Oneta, Nununu, Rangitaniwha, Te Whakabeke, Tamawhero, Tonga, Kake, Te Raukoko, Tumahiki, Turanga, Puhara, Piki Puhara, Tonga (Te Mira, te kai-tiaki), Piki Ngakau (Te Mira, te kai-tiaki), Urunga, Hone Whakapau, Te Manu Karioti, Hineneia, Rangipahi, Matakirangi, Te Kenui, Rangipuri, Tahiri, Ngapuni, Rongopiti, Hinerangi, Kuru, Kei, Te Aio, Puiakohu, Te Toroa, Toirehe, Tairira, Taiakune, Tuhia, Hone Taka, Tutawa, Kapua, Potaka, Hinemaire, Te Rere, Rehia, Hawaiki, Te Para Ruakere, Poriana, Mata, Ngatara, Whataranika, Kumeonga, Kehu, Hinauri, Tioko, Ngakawa, Hautaweru, Rourangi, Wharepuni, Tahiroi, Karewai, Pukore, Whakawiria, Te Angiangi, Rokia, Te Ingoirigo, Tuhia Wharepouri, Puaroto, Hariona, Te Kahuiti, Whatakarakia, Tamahiri, Rewi, Rangihua, Tukahu, Harei, Te Pakeke, Hone Kotuku, Puiakohu, Mercana, Mounu, Ngana, Punahau, Hauwhenua, Awaho, Maku, Makurangi, Rangitupoki, Hinerangi, Hinerangi te Mihi, Porakawa, Te Kahui Tahiri, Rangitaura, Te Ratahi, Ngata, Te Moengaroa, Ngataiora, Waitipu, Wiremu Kahui, Te Rangihiri, Taunana, Te Haupapa, Tongaara, Ko Teahiri, Teahiri, Teoraangi, Tamahiri, Rongonui, Ngataruwhi, Matiu, Waitaoro, Tamahere, Te Kokori, Matarenga, Hone te Poha, Tamatea, Rangawhenua, Kereona, Moni, Rangimaua, Tuwehe, Hinetau, Hinetau, Rangipuri, Mary Bailey, Te Whareaitu, Waipuhia, Arohonga, Te Kiri, Mercana Hawaiki, me era atu tangata Maori no ratou tera pihi whenua katoa i roto i te Takiwa Buuri o Ngare, e mohiotia ana ko Tekiona 18 o Poraka XIV, te ingoa, e 200 nga eka i roto (mua ake, i iho ranei), i runga i te ruuritanga, ara ko te whenua e man na te whakaaturanga i roto i nga rihi kua rehitatia ki nga Nama 435 me 838, a ki a Joseph Best, ano hoki o Normanby, kai-nono whenua, kai-tango rihi:

Notemea kua tuhi pukapuka whakaatu mai a Joseph Best, kua whakahuatia nei tona ingoa i runga ake nei, i raro i nga tikanga o te tau-waru o nga tekiona o “Te Ture Whakatau Rahui o te Tai Hauauru, 1892,” whakaatu i tona hiahia kia riro i a ia he rihi hou i raro i nga tikanga o taua tekiona, mo te whenua kua whakaaturia i runga ake nei; a e whakaaro ana au e tika ana kia whakamara tana tono. Na, tenei ka whakaritea nei e au kia ta he huihuinga i waenganui o taua Joseph Best me nga tangata Maori katoa no ratou te whenua kua whakaaturia i runga ake nei, hei whakarite i te utu reti kia utua mo taua whenua mo nga tau tuatahi e rua-tekau-ma-tahi o te rihi hou; a tenei kua whakaritea nei e au ko te Whare-whakawa i Hawera te kainga o tu ai, a ko te Ture, te 31 o nga ra o Oketopa, 1893, i te 10 o nga haora i te ata i te wa e tu ai taua huihuinga.

Ho mea tuhi i tenei te 4 o nga ra o Oketopa, 1893.

NA TE WAPUTANA, J. K. WARBURTON,

Nama 68.]

Kai-tiaki mo te Katoa.

“TE TURE WHAKATAU RAHUI O TE TAI HAUAUURU, 1892.”

KUPU whakaatu ki nga TANGATA MAORI no ratou te WHENUA, ratou ko te KAITANGA RIHI, kia mohio ai ratou tera ka tu he huihuinga ki te WHARE-WHAKAWA, i HAWERA, a te MANE, te 30 o nga ra o OKETOPIA, 1893, a te 12 o nga haora i te awatea, hei whakarite i te utu reti mo tetahi RIHI hou ki a JOHN VINCENT RIDDLE, o tetahi whenua e mohiotia ana he wahanga no Tekiona 15 o Poraka XIV, NGARE, 331 nga eka, i roto (mua ake, i iho ranei), ara ko te whenua e man na te whakaaturanga i roto i nga rihi kua rehitatia ki nga Nama 436 me 921.

Ki a Tukarangatai, Te Mira, Rahiri, Hurunga, Taro Waka, Rangimawe, Te Putaka, Mungo, Te Oneta, Nununu, Tonga, Rangitaniwha, Te Whakabeke, Tamawhero, Kake, Te Raukoko, Tumahiki, Turanga, Puhara, Mungo, Tonga (Te Mira, te kai-tiaki), Piki Puhara, Ngakau (Te Mira, te kai-tiaki), Urunga, Hone Whakapau, Te Manu Karioti, Hineneia, Rangipahi, Matakirangi, Te Kenui, Rangipuri, Tahiri, Ngapuni, Rongopiti, Hinerangi, Kuru, Kei, Te Aio, Te Toroa, Toirehe, Tairira, Taiakune, Tuhia, Hone Taka, Tutawa, Kapua, Potaka, Hinemaire, Te Rere, Rehia, Hawaiki, Te Para Ruakere, Poriana, Mata, Ngatara, Whataranika, Kumeonga, Kehu, Hinauri, Tioko, Ngakawa, Hautaweru, Rourangi, Wharepuni, Tahiroi, Karewai, Pukore, Whakawiria, Te Angiangi, Rokia, Te Ingoirigo, Tuhia Wharepouri, Puaroto, Hariona, Te Kahuiti, Whatakarakia, Tamahiri, Rewi, Rangihua, Tukahu, Harei, Te Pakeke, Hone Kotuku, Puiakohu, Mercana, Mounu, Ngana, Punahau, Hauwhenua, Awaho, Maku, Makurangi, Rangitupoki, Hinerangi, Hinerangi te Mihi, Porakawa, Te Kahui Tahiri, Rangitaura, Te Ratahi, Ngata, Te Moengaroa, Ngataiora, Waitipu, Wiremu Kahui, Te Rangihiri, Taunana, Te Haupapa, Tongaara, Ko Teahiri, Teahiri, Teoraangi, Tamahiri, Rongonui, Ngataruwhi, Matiu, Tamahere, Te Kokori, Matarenga, Hone te Poha, Tamatea, Rangawhenua, Kereona, Moni, Rangimaua, Tuwehe, Hinetau, Hinetau, Rangipuri, Mary Bailey, Te Whareaitu, Waipuhia, Arohonga, Te Kiri, Mercana Hawaiki, me era atu tangata Maori no ratou tera pihi whenua katoa i roto i te Takiwa Buuri o te Ngare e mohiotia ana he wahanga no Tekiona 15 o Poraka XIV, 331 nga eka i roto (mua ake, i iho ranei), i runga i te ruuritanga, ara ko te whenua e man na te whakaaturanga i roto i nga rihi kua rehitatia ki nga Nama 436 me 921, a ki a John Vincent Riddle, o Normanby, ano hoki, kai-nono whenua, kai-tango rihi whakawhiti:

Notemea kua tuhi pukapuka whakaatu mai a John Vincent Riddle, kua whakahuatia nei tona ingoa i runga ake nei, i raro i nga tikanga o te tau-waru o nga tekiona o “Te Ture Whakatau Rahui o te Tai Hauauru, 1892,” whakaatu i tona hiahia kia riro i a ia he rihi hou i raro i nga tikanga o taua tekiona, mo te whenua kua whakaaturia i runga ake nei; a e whakaaro ana au e tika ana kia whakamara tana tono. Na, tenei ka whakaritea nei e au kia ta he huihuinga i waenganui o taua John Vincent Riddle me nga tangata Maori katoa no ratou te whenua kua whakaaturia i runga ake nei, hei whakarite i te utu reti kia utua mo taua whenua mo nga tau tuatahi e rua-tekau-ma-tahi o te rihi hou; a tenei kua whakaritea nei e au ko te Whare-whakawa i Hawera te kainga e tu ai, a ko te Mane, te 30 o nga ra o Oketopa, 1893, i te 12 o nga haora i te awatea, te wa e tu ai taua huihuinga.

Ho mea tuhi i tenei te 4 o nga ra o Oketopa, 1893.

NA TE WAPUTANA, J. K. WARBURTON,

Nama 70.]

Kai-tiaki mo te Katoa.

Te Makarini Scholarships, e tukua ana i te Karete Maori, Haaki Pei.

ETORU nga scholarships hei whakataetaenga ma nga tamariki Maori e tukua ana i ia tau, e £35 nga moni mo te scholarship kotahi, a e rua hoki tau e puta atu ana, ka mutu. Kotahi o ana scholarship ka kiia ko te senior scholarship, e tuwhera ana ki nga tamariki Maori katoa e iti iho ana o ratou tau i te tekau ma ono i te ra whakamutunga o te marama i mua atu o te ra i whakaritea mo te uiuinga matauranga; ko era atu scholarship e rua he junior scholarships, e tuwhera ana ki nga tamariki Maori katoa e iti iho ana o ratou tau i te tekau ma rima i te ra whakamutunga o te marama i mua atu o te ra i whakaritea mo te uiuinga matauranga, ara ki nga tamariki kahore ano kia tao ki Te Aute, ki Tipene ranei kura ai, a e whakaroohia ana hoki e te Kai-tiroiro Kura Maori i hono tonu to ratou laere ki te kura i roto i nga marama tekau ma rua i mua atu o te uiuinga matauranga. Ko te senior scholarship hei whakataetaenga ma nga tamariki Maori, a e tukua ana i raro i nga tikanga kua whakatakotoria e nga Kai-tiaki o nga moni mo te Makarini scholarships, kua oti te ta ki roto ki "Nga Kupu Tohutou mo nga Kura Maori, 1893." Ko nga tamariki e uru ana ki te uiuinga matauranga mo nga junior scholarships, ara, ma nga tamariki iti iho nga tau,

ka uiuia to ratou matauranga ki nga mea kua oti te whakatu i roto i "Nga Kupu Tohutou mo nga Kura Maori, 1893," mo te Tuunga Matauranga Tuawha (Standard IV). Engari ko nga kupu patai ka tuhia hei whakahokinga ma ratou ka pakeke atu i era e pataia ano i roto i nga uiuinga matauranga i raro i nga Tuunga Matauranga. Ka tu taua uiuinga matauranga ki nga wahi e mohotia ana e pai ana hei haerenga atu mo nga tamariki a te 18 me te 19 o nga ra o Tihema, 1893.

Ko nga tamariki e mea ana kia uiuia ta ratou matauranga, me tuku pukapuka atu ki te Kai-tiroiro Kura, i te Tari o nga Kura i Ponoke, whakaata i te ratou hiahia kia haere atu ratou ki te uiuinga matauranga, me tuku atu ranei ki te Kaiwhakaako o ta ratou Kura, mana e tuku mai. Ko taua whakaaturanga me tuku mai i roto i te meera i mua atu o te 31 o nga ra o Oketopa, e haere ake nei.

Ko nga kape o nga pukapuka whakaatu i nga tikanga kua whakatakotoria e nga Kai-tiaki me te ahua o te pukapuka e meingatia ana kia tuhia e te tamaiti e mea ana kia uiuia tona matauranga, kei nga Kai-whakaako o nga Kura Maori, nga Kura nohoanga tamariki, nga Hekeretari o nga Kura Peata, me te Hekeretari o nga Kura e takoto ana, a me tonu atu ki a ratou.

NA TE POPI, (JAMES H. POPE.)

Kai-tiroiro i nga Kura Maori. Ponoke, te 25 o nga ra o Aperira, 1893.

"TE TURE WHAKATAU RAHUI O TE TAI HAAURU, 1892."

KUPU whakaatu ki nga TANGATA MAORI no ratou te WHENUA, ratou ko te KAI-TANGO RIHI, kia mohio ai ratou tera ka tu he huihuinga ki te WHARE-WHAKAWA i HAWERA, a te TURE, te 31 o nga ra o Oketopa, 1893, a te 2 o nga haora i te awatea, hei whakarite i te utu reti mo tetahi RIHI hou ki a HENRY PARKER BEST o tetahi whenua e mohotia ana ko Tekiona 17, o Poraka XIV, Ngairo 198 nga eka i roto tau ake, iti iho ranei, ara ko te whenua e mau na te whakaaturanga i roto i nga Rihi kua rehitaia ki nga Nama 425 me 534.

KI a Tukarangatā, Te Mira, Rahiri, Hairunga, Te Tare Waka, Rangimawe, Te Putaka, Mange, Te Onetu, Nununi, Rangitaniwha, Te Whakabeke, Tūnawhero, Tonga, Kake, Te Raukēhu, Tūmāhaki, Tarahae, Pūhara, Piki Pūhara, Tonga (Te Mira, te kai-tiaki), Piki, Ngakau (Te Mira, te kai-tiaki), Urunga, Hone Whakapanu, Te Manu Karōi, Hinemā, Rangipahi, Matakirangi, Te Kerū, Rangipūi, Tahūwi, Ngāpahi, Hōngāpūi, Hinerangi, Kuru, Kei, Te Aio, Pūakohu, Te Toroa, Toirehe, Pūira, Taiakume, Tūhā, Hone Taka, Tutawa, Kapa, Potaka, Hinemāre, Te Rere, Rehia, Hawahiki, Te Para Raukero, Poriana, Mata, Ngatara, Whāturanika, Kūmenga, Kōhu, Hinatōi, Tioko, Ngakawa, Hātawaru, Rourangi, Wharepūi, Tahūwi, Kaiwai, Pūkerō, Whakawiria, Te Aniangi, Rōkia, Te Ingoinga, Tūhā Wharepūi, Pūaroto, Hariona, Te Kāhūi, Whakakaraka, Tamahiri, Rewi, Rangihina, Tukāhu, Hārei, Te Pakeke, Hone Kōhū, Pūakohu, Mēreana, Mōnu, Ngama, Pūhāhu, Hāwhenua, Awhio, Maku, Makurangi Rangipūi, Hinerangi, Hinerangi te Mīhi, Turakawa, Te Kāhūi Tahūwi, Rangitara, Te Rātahi, Ngāuta, Te Moengaroa, Ngātāiona, Waitipi, Wīremu Kāhūi, Te Rangihōroa, Taumana, Te Hāpapa, Tongāaroa, Ko Temūhi, Pūpūi, Pūorangi, Tūmāhaki, Rongomū, Ngātārūwhai Matai, Waitāoro, Tamahere, Te Kōkōri, Matareinga, Hone te Pōho, Tamatea, Rangawhēna, Kereana, Mōni, Rangimāman, Tuwēhe, Hinemā, Hinehau, Rangipūi, Mary Bailey, Te Wharekū, Waitipūhā, Arohonga, Te Kiri, Mēreana, Hawahiki, me era atu tangata Maori no ratou tera pūhi whenua katoa i roto i te Takiwa Ruari o Te Ngāire e mohotia ana ko Tekiona 17 o Poraka XIV, 198 nga eka, i roto tau ake, iti iho ranei, i runga i te rūrūtanga, ara ko te whenua e mau na te whakaaturanga i roto i nga rihi kua rehitaia ki nga Nama 425 me 534, a ki a Henry Parker Best o Normanby, ano hoki, kai-noho whenua, te kaitango rihi whakawiri:

Notemea kua tuhi pukapuka whakaatu mai a Henry Parker Best, kua whakahuatia nei tona ingoa i runga ake nei, i raro i nga tikanga o te tua-waru o nga tekiona o "Te Ture Whakatau Rahui o te Tai Haauru, 1892," whakaatu i tona hiahia kia riro i a ia he rihi hou i raro i nga tikanga o taua tekiona, mo te whenua kua whakaaturia i runga ake nei; a e whakaaro ana au e tika ana kia whakamāna tana tono. Na, tenei ka whakaritea nei e au kia tu he huihuinga i waenganui o taua Henry Parker Best me nga tangata Maori katoa no ratou te whenua kua whakaaturia i runga ake nei, hei whakarite i te utu reti kia utua mo taua whenua mo nga tau tuatahi e rua-tekau-ma-tahi o te rihi hou; a tenei kua whakaritea nei e au ko te Whare-whakawa i Hawera te kainga e tu ai, a ko te Ture te 31 o nga ra o Oketopa, 1893, i te 2 o nga haora i te awatea, te wa e tu ai taua huihuinga.

He mea tuhi i tenei te 4 o nga ra o Oketopa, 1893.

NA TE WAPUTANA, J. K. WARBURTON. Kai-tiaki mo te Katoa.

Nama 69.]

"TE TURE WHAKATAU RAHUI O TE TAI HAAURU, 1892."

KUPU whakaatu ki nga TANGATA MAORI no ratou te WHENUA, ratou ko te KAI-TANGO RIHI, kia mohio ai ratou tera ka tu he huihuinga ki te WHARE-WHAKAWA i HAWERA, a te MANU, te 31 o nga ra o Oketopa 1893, a te 3 o nga haora i te awatea, hei whakarite i te utu reti mo tetahi RIHI hou ki a JOHN MILLER, o tetahi whenua e mohotia ana ko Tekiona 8, o Poraka II, HAWERA, 192 nga eka i roto tau ake, iti iho ranei, ara ko te whenua e mau na te whakaaturanga i roto i nga Rihi kua rehitaia ki nga Nama 433 me 545.

KI a Tukarangatā, Te Mira, Rahiri, Hairunga, Te Tare Waka, Rangimawe, Te Putaka, Mange, Te Onetu, Nununi, Rangitaniwha, Te Whakabeke, Tūnawhero, Tonga, Kake, Te Raukēhu, Tūmāhaki, Tarahae, Pūhara, Piki Pūhara, Tonga (Te Mira, te kai-tiaki), Piki, Ngakau (Te Mira, te kai-tiaki), Urunga, Hone Whakapanu, Te Manu Karōi, Hinemā, Rangipahi, Matakirangi, Te Kerū, Rangipūi, Tahūwi, Ngāpūi, Hōngāpūi, Hinerangi, Kuru, Kei, Te Aio, Pūakohu, Te Toroa, Toirehe, Pūira, Taiakume, Tūhā, Hone Taka, Tutawa, Kapa, Potaka, Hinemāre, Te Rere, Rehia, Hawahiki, Te Para Raukero, Poriana, Mata, Ngatara, Whāturanika, Kūmenga, Kōhu, Hinatōi, Tioko, Ngakawa, Hātawaru, Rourangi, Wharepūi, Tahūwi, Kaiwai, Pūkerō, Whakawiria, Te Aniangi, Rōkia, Te Ingoinga, Tūhā Wharepūi, Pūaroto, Hariona, Te Kāhūi, Whakakaraka, Tamahiri, Rewi, Rangihina, Tukāhu, Hārei, Te Pakeke, Hone Kōhū, Mēreana, Mōnu, Ngama, Pūhāhu, Hāwhenua, Awhio, Maku, Makurangi Rangipūi, Hinerangi, Hinerangi te Mīhi, Turakawa, Te Kāhūi Tahūwi, Rangitara, Te Rātahi, Ngāuta, Te Moengaroa, Ngātāiona, Waitipi, Wīremu Kāhūi, Te Rangihōroa, Taumana, Te Hāpapa, Tongāaroa, Ko Temūhi, Pūpūi, Pūorangi, Tūmāhaki, Rongomū, Ngātārūwhai Matai, Waitāoro, Tamahere, Te Kōkōri, Matareinga, Hone te Pōho, Tamatea, Rangawhēna, Kereana, Mōni, Rangimāman, Tuwēhe, Hinemā, Hinehau, Rangipūi, Mary Bailey, Te Wharekū, Waitipūhā, Arohonga, Te Kiri, Mēreana, Hawahiki, me era atu tangata Maori no ratou tera pūhi whenua katoa i roto i te Takiwa Ruari o Hawera, e mohotia ana ko Tekiona 8 o Poraka II, te ingoa, 192 nga eka i roto tau ake, iti iho ranei, i runga i te rūrūtanga, ara ko te whenua e mau na te whakaaturanga i roto i nga rihi kua rehitaia ki nga Nama 433 me 545, a ki a John Miller, ano hoki o Normanby, kai-noho whenua kaitango rihi:

Notemea kua tuhi pukapuka whakaatu mai a John Miller kua whakahuatia nei tona ingoa i runga ake nei, i raro i nga tikanga o te tua-waru o nga tekiona o "Te Ture Whakatau Rahui o te Tai Haauru, 1892," whakaatu i tona hiahia kia riro i a ia he rihi hou i raro i nga tikanga o taua tekiona, mo te whenua kua whakaaturia i runga ake nei; a e whakaaro ana au e tika ana kia whakamāna tana tono. Na, tenei ka whakaritea nei e au kia tu he huihuinga i waenganui o taua John Miller me nga tangata Maori katoa no ratou te whenua kua whakaaturia i runga ake nei, hei whakarite i te utu reti kia utua mo taua whenua mo nga tau tuatahi e rua-tekau-ma-tahi o te rihi hou; a tenei kua whakaritea nei e au ko te Whare-whakawa i Hawera te kainga e tu ai, a ko te Manu, te 31 o nga ra o Oketopa, 1893, i te 3 o nga haora i te awatea, i te wa e tu ai taua huihuinga.

He mea tuhi i tenei te 4 o nga ra o Oketopa, 1893.

NA TE WAPUTANA, J. K. WARBURTON. Kai-tiaki mo te Katoa.

Nama 67.]

PANUITANGA.

HE whakaatu tenci kia mohiotia ai ka taea nga Puka. puka Ture kua whakahuatia i raro iho nei te tono ki a Hori Tipere, Kai-ta o te Kawanatanga i Poncke, ko te utu mo aua Pukapuka Ture kotahi hereni, a ka tukua atu aua Pukapuka i roto i te meera ki nga kainga o nga tangata e tono mai ana kia tukua atu etahi ma ratou ina tae mai te moni utu e tika ana, me tuku pane Kuiri mai, noti o te poutapeta ranci e tukua ana i roto i te meera.

Tena ano etahi atu pukapuka e hokona ana, kua oti te whakahua i raro iho nei me te whakahua ano i te utu mo aua pukapuka. Ki te tuki pukapuka mai te tangata me ata whakaatu mai i te poutapeta e tata ana ki te kainga:—

1886. "Te Ture Whakahaere i nga Whenua Maori, 1886;" "Te Ture Kooti Whenua Maori, 1886;" "Te Ture Whakapumau Take Tika, 1886;" "Te Ture Whakamana Karaati Rahui Maori, 1886." [Ko te utu kotahi hereni.]

1888. "Ture Whakakore i te Ture Reiti Whenua Karauna Whenua Maori, 1888;" "Te Ture Whenua Maori, 1888;" "Te Ture Whakatikatika 1888 i te Ture Kooti Whenua Maori, 1886;" "Te Ture Whakatika, tika 1888 i te Ture Arai mo te Hoko Tahae i nga Whenua Maori, 1881;" "Te Ture Whakahaere i nga Whenua tuturu o nga Maori, 1888;" "Te Ture mo Mokau-Mohakatino, 1888;" "Te Ture Whakaritenga Whakaetanga, Take Maori, 1888;" "Te Ture Karaati Hawhe-kaihe o te Waipounamu, 1888." [Ko te utu, kotahi hereni.]

1889. "Te Ture Whakatikatika 1889 i nga Ture Kooti Whenua Maori;" "Te Ture Whakatikatika 1889 i nga Ture Arai mo te Hoko Tahae i nga Whenua Maori;" "Te Ture Whakatarewa 1889 i te Ture Whakatikatika 1887 i nga Ture Whakatau Rahui o

te Tai Hauauru;" "Te Ture Whakatikatika 1889 i te Ture Whakatau i nga Nama mo te Tino Reriwe o Aotearoa;" "Te Ture Whakamana i te Ota a te Kaunihera mo Waipa, 1889;" "Te Ture Whakamana i te Whakataunga Take mo Orimakatea, 1889;" "Te Ture Whakarite Whakawa mo te Ngarara me Waipiro, 1889;" "Te Ture Whakawa mo Poututu, 1889;" "Te Ture Whenua mo Wi Pere, 1889;" "Te Ture mo te Rahui o Karamu, 1889. [Ko te utu, kotahi hereni.]

1890. "Te Ture Whakatikatika 1890 i nga Ture Whenua Maori;" "Te Ture Whakawhanui 1890 i te Ture Turanga Kura Maori, 1890;" "Te Ture Hipi, 1890;" "Te Ture Whakatikatika 1890 i te Ture Rehita Kuri;" "Te Ture Karaati Whenua mo Horomona Paatu, 1890;" me "Te Ture Whakatikatika 1891 i nga Ture Kooti Whenua Maori." [Ko te utu, kotahi hereni.]

Kua oti etahi o nga Ture e pa ana ki te iwi Maori, timata mai i te 1868 tae atu ki te 1891, te whakarapopoto ki roto ki te Pukapuka kotahi, ko te utu 12s. 6d., ki te tino pai rawa he kawa ka 15s.

Nga korero Paramete 1881 ki 1891. [Utu 6d.]
Te Ora mo te Maori: Na Hemi Henare Popi. [Ko te utu, kotahi hereni.]

Ko nga Tatai Korero Whakapapa a te Maori, me nga Karakia o Nehe, a nga Tohunga o Tai-nui: Na Hone Waiti, mahi. Pukapuka tua-ono. [Ko te utu 7s. 6d.]

G.-1B., 1891. Ripaata a nga Komihana i whakaturia he whiriwhiri i nga Putake e pa ana ki nga Ture Whenua Maori. [Ko te utu 9d.]

Te Pukapuka rarangi ingoa o nga tangata o ia Wawahanga o ia Wawahanga o te Awarua Poraka, whakaatu i nga hea o ia tangata o ia tangata. [Te utu 10s.]